

ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ

Του Φραντς Κάφκα / Σκηνοθεσία: Σάββας Στρούμπος

Ιλειάνα Δημάδη

13/05/2012

Το πάντα επίκαιρο κείμενο του Κάφκα για έναν υπάλληλο που μεταμορφώνεται ξαφνικά σε γιγάντιο ζώφιο σε μια ατμοσφαιρική, εξπρεσιονιστική κι έντονα σωματική παράσταση.

Αν δεν είχε γραφτεί κάποιος θα έπρεπε να τη γράψει. Η «Μεταμόρφωση» του Φραντς Κάφκα (1915) είναι από τις πιο αρχετυπικές ιστορίες. Από την πρώτη στιγμή ο αναγνώστης στοιχειώνεται από μια εικόνα που παλινδρομεί ανάμεσα στη φάρσα και τον εφιάλτη: «Όταν ο Γκρέγκορ Σάμσα ξύπνησε ένα πρωί, βρήκε τον εαυτό του μεταμορφωμένο σε ένα τεράστιο απεχθές ζώφιο». Αυτόν τον ειρωνικό και αμφίθυμο καφκικό τόνο μετάγγισε στην έντονα εξπρεσιονιστική παράστασή του ο Σάββας Στρούμπος. Η διασκευή του διάσημου διηγήματος από τη βραβευμένη ομάδα Σημείο Μηδέν (Έπαινος Νέων Δημιουργών από την Ένωση Ελλήνων Θεατρικών Κριτικών 2011) οδηγεί σε μια παράσταση με νεανική φλόγα, αλλά σθεναρή άποψη.

Ο ταλαίπωρος εμπορικός αντιπρόσωπος, ο οποίος εργάζεται νυχθημερόν για να παρέχει στους γονείς και τη μικρή αδελφή του μια καλή αστική ζωή – μέχρις ότου αίφνης μεταμορφώνεται, ταυτίζεται σύμφωνα με τον σκηνοθέτη «με τον άνθρωπο μηχανή παροχής υπηρεσιών σε έναν κόσμο χωρίς καρδιά και πνεύμα, όπως θα έλεγε και ο Μάρξ.» Η παράσταση ζωντανεύει ακριβώς αυτόν τον κόσμο με λάβρο ύφος και αδρές ερμηνείες.

Σαν εξαρθρωμένες μαριονέτες φαντάζουν τα τέσσερα μέλη της οικογένειας Σάμσα. Αόρατα νήματα θαρρείς και τα συνδέουν, εμπλέκοντάς τα στη δίνη μιας συλλογικής νέυρωσης: η μεταμόρφωση του ενός αφορά τους πάντες. Με το ισχνό παρουσιαστικό και την κινησιολογική του δεινότητα, ο Μιλτιάδης Φιορέντζης αναδεικνύεται ιδανικός για το ρόλο του «παραμορφωμένου» Γκρέγκορ. Υποδειγματικές είναι η σωματική ερμηνεία και οι φωνητικές εξάρσεις της Μαρίας-Όλγας Αθηναίου στο ρόλο της υστερικής μητέρας, η οποία σουλατσάρει με

αμπιγέ φόρεμα ασορτί με την πολυθρόνα- σύμβολό της. Ας σημειώσουμε εδώ την έξοχη ενδυματολογική πρόταση των Γ. Κολιού – R. Gutfeld για τις δύο γυναικείες φιγούρες. Ικανότατη είναι και η νεότατη Ελεάνα Γεωργούλη στο ρόλο της «ροδακινή» άγουρης παιδίσκης. Οι αμέτρητοι αυτοσχεδιασμοί της, φανερώνουν δημιουργικότητα, φαντασία και πλαστικότητα. Ο Θοδωρής Σκυφτούλης έχει εφεύρει για το μακάριο δυνάστη πατέρα μια ταιριαστή φιγούρα – καρικατούρα: σε όλο το πρώτο μέρος της παράστασης μας κοιτάζει μειδιώντας, ενώ λικνίζεται στην κουνιστή του πολυθρόνα. Ο ίδιος ο Σάββας Στρούμπος, έχοντας επωμιστεί το ρόλο του αφηγητή, πέτυχε περισσότερο με την σκηνοθεσία του παρά με την ερμηνεία του.

Υπάρχουν κάποιες παραφωνίες: ορισμένες άγαρμπες πτώσεις και κρότοι των ηθοποιών, μια- δυο ατυχείς επιλογές σκηνικών αντικειμένων, μια στρογγυλάδα σε σκηνές που άντεχαν μια πιο αιχμηρή αντιμετώπιση και μια δογματική σοβαρότητα σε στιγμιότυπα που ήθελαν περισσότερο χιούμορ. Κυριαρχεί το ακμαίο ύφος μιας υψηλά αφαιρετικής κλοουνερί με τη σωματικότητα να τίθεται υπέρ πάντων, δίχως όμως να εκπίπτει στη εύκολη παρωδία ή στο προφανές γκροτέσκο. Τουναντίον, παρακολουθούμε ένα σοφά δομημένο σκέρτσο με θέμα την τραγελαφική συνθήκη της ύπαρξής μας. Όλοι μεταμορφώνονται σε «κάτι» εξαιτίας των αμέτρητων – ενδοοικογενειακών, κοινωνικών, καπιταλιστικών κ.ο.κ – υπερδυνάμεων που ορίζουν τη ζωή μας.